

Liperin kunnan lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksista yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen vahvistamiseksi

Miten arvioitte yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksiksi valitun viiden suuntaviivan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta kokonaisuutena?

Kokonaisuutena suuntaviivat ovat hyvin perusteltuja ja linjaukset täsmentävät opetussuunnitelman perusteissa kuvattuja kokonaisuuksia ilman, että tuovat uusia lisäyksiä perusteiden sisältöön. Linjaukset eivät itsessään muuta nykyistä tilannetta, ellei linjausten toimeenpanoon kiinnitetä riittävästi huomiota. Tarvitaan osaamisen lisäämistä, johtamista sekä resurssointia.

Valitettavasti toimenpiteet on edelleen kuvattu ylätasolla ja riittävä konkretia puuttuu. Jää suurelta osin paikallisesti ratkaistavaksi, mitä linjaukset arjessa tarkoittavat. Tarvitaan valtakunnallisia toimenpiteitä, jotta linjauksille saataisiin koko Suomen alueelle vaikuttavuutta. Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen yhdenvertainen ja tasapuolinen toteutuminen kaikilla luokka-asteilla kaikissa kunnissa ei toteudu ilman valtakunnallista normistoa, koulutusta ja riittävää rahoitusta.

Kun jokin asia kirjataan koko koulun vastuulle, osaksi toimintakulttuuria, on vaarana, ettei asia ole oikeasti kenenkään vastuulla. Jos yrittäjyyskasvatus määritellään laaja-alaiseksi kasvatukselliseksi tehtäväksi, tulee sille määritellä selkeät tavoitteet ja vastuut.

Kansalaisten talousosaaminen on keskeinen taito, joka valitettavasti on rapautumassa. Talousosaamisen opettaminen ja harjoittelu osana perustaitoja tulisi näkyä toimenpiteissä vahvemmin.

Suuntaviivakohtainen palauteenne tavoitteista ja koulualakohtaisista kehittämistoimista

1. Innostamme toiminnan ja kokeilun avulla yrittäjämäiseen toimintatapaan

Suuntaviiva on ehdottomasti tärkeä, mutta edellyttää toiminnan riittävää resurssointia.

Toiminnallisuus ja tekemällä oppiminen toimivat edelleen nykypäivän koulussa ja tukevat laaja-alaisen tavoitteiden saavuttamista. Jotta kokeilut ja toiminnallisuus mahdollistuvat on turvattava koulutukselle riittävät resurssit. mm. yritysvierailut- ja retket edellyttävät henkilöstö-, aika- ja kuljetusresursseja, joita tällä hetkellä kunnissa on niukasti. Myös alueelliset erot mm. yritys- ja verkostoyhteistyöhön saattavat vaihdella suuresti.

Pitäisi myös määritellä, kuinka varmistetaan toiminta ja kokeilut myös tukea tarvitseville oppilaille ja oppilaille pitkien välimatkojen kunnissa.

2. Tarjoamme joustavia mahdollisuuksia yrittäjä- ja talousosaamisen edistämiseen

Tämäkin suuntaviiva on perusteltu ja tarpeellinen. Olisi kuitenkin tärkeää konkreettisesti määritellä, mitä nämä joustavat mahdollisuudet ovat. Toteutuuko niissä alueellinen yhdenvertaisuus? Tässäkin suuntaviivassa todelliset mahdollisuudet voivat vaihdella suuresti koulu/aluekohtaisesti. Yksilöllisten oppimispolkujen tunnistaminen ja vahvuuspedagogiikka on kirjattu hyvin.

3. Vahvistamme kasvatuksen ja koulutuksen parissa työskentelevien osaamista pitkäjänteisesti uudella ja päivittyvällä tiedolla

Koulujen opetussuunnitelmiin ja lainsäädäntöön on viime vuosina tullut paljon muutoksia. Kasvatus- ja opetushenkilöstö on joutunut nopealla tahdilla ottamaan haltuun uusia velvoitteita ja välttämätöntä koulutusta on ollut paljon. Vaikka esitetyt linjaukset eivät tuo uusia opetussuunnitelman sisältöjä, on linjauksissa kuitenkin toimintakulttuurin muutoksia.

Muutokset vaativat systemaattista osaamisen kehittämistä ja resurssien turvaamista.

Opettajien ja muun henkilöstön osaamisen kehittämisen korostaminen on perusteltua, mutta uusien vaatimusten lisääminen opettajien nykyisen työnvaativuuden päälle huolestuttaa.

Tulee selvittää, kuinka täydennyskoulutuksen järjestäminen ja sen maksuttomuus varmistetaan. Toteutus ei voi jäädä yksittäisen kunnan vastuulle.

Haasteen ammattitaidon ja osaamisen kehittämiseksi tuo nopeasti muuttuva yhteiskunta. Jatkuva koulutus ja osaamisen päivittäminen varmistavat, että opettajat voivat tarjota parasta opetusta, mutta erityisesti yritys- ja talousmaailman muutoksissa saattaa olla vaikea pysyä ajan tasalla. Tärkeää on, että valmiudet yritys ja talouskasvatusosaamiselle luodaan jo opettajankoulutuksessa.

4. Valmistaudumme ja valmennamme tulevaisuuteen

Usko tulevaisuuteen ja omiin mahdollisuuksiin on kaiken perusta. Ilman tulevaisuususkoa nuoren haaveet puuttuvat ja itsetunto rapistuu. Suuntaviiva on kokonaisuuden kannalta erityisen tärkeä. Jokaisen aikuisen on toimittava nuoren tulevaisuususkoa tukien ja tulevaisuuden vaatimuksiin valmentuen.

Tulevaisuustaitojen, kuten kriittisen ajattelun, vuorovaikutuksen ja digitaalisen osaamisen korostaminen on perusteltua. Tärkeää olisi myös täsmentää, kuinka tulevaisuusosaamisen sisällöt päivittyvät muuttavan ja kehittyvän yhteiskunnan mukana.

5. Työskentelemme kestävän tulevaisuuden puolesta

Kestävä elämäntapa ja yrittäjyyskasvatus sekä talousosaaminen yhdessä ovat tärkeä kokonaisuus. Mutta tämän suuntaviivan totutukseen tarvitaan lisää konkreettisia toimia.

6. Muut mahdolliset huomiot linjausluonnoksesta

Kokonaisuus on erittäin ajankohtainen ja perusteltu. Konkreettisten toimien ja resurssien puute saattaa kuitenkin vesittää linjausten toimeenpanon. Tarvitaan täydennyskoulutusta, johtamisen tukea ja aikaa suunnitteluun ja kokeilemiseen. Linjausten mukaisen toimintakulttuurin luomiseen tarvitaan innostusta, kokeilukulttuuria sekä säännöllistä ja hyvin koordinoitua yhteistyötä.

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausluonnoksen liitteessä 2 on esimerkinomaisesti lueteltu organisaatioita, jotka tarjoavat kouluille ja oppilaitoksille tukea, asiantuntemusta ja toimintamalleja yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen toteuttamiseen. Mitä organisaatioita liitteeseen 2 olisi syytä lisätä?

-